

22.09.2021

**ANKARA  
TİCARET BORSASI  
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN  
ÖZETLERİ**

**22 Eylül 2021  
Çarşamba**

22.09.2021

## **RESMİ GAZETE'DE BUGÜN**

**22 Eylül 2021 Çarşamba**

### **YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ**

#### **YÖNETMELİKLER**

— Atatürk Üniversitesi Doğu Anadolu Yüksek Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Gazi Üniversitesi Sosyal Hizmet Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

### **YARGI BÖLÜMÜ**

#### **ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI**

— Anayasa Mahkemesinin 9/6/2021 Tarihli ve 2016/10657 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 17/6/2021 Tarihli ve 2019/42944 Başvuru Numaralı Kararı

# TMO, 260 bin ton arpa alıyor

TMO, 260 bin ton yemlik arpa alımına yönelik ihalenin ilk turunda teklifleri aldı.



Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) yemlik arpa alımına yönelik uluslararası ihalede yaklaşık 260,000 ton arpa aldı.

Ticaret kaynakları ihalede oluşan fiyatların geçici olduğunu, önümüzdeki günlerde nihai halini alacağını ifade etti.

İhalede ton başına tekliflerin 297 dolar ile 312,90 dolar arasında olduğu belirtilirken, teslimatların 8-31 Ekim tarihlerinde yapılması bekleniyor.

Kaynaklar bugün daha fazla alım yapılmasının beklenmediğini söyledi.

Alınan bilgiye göre İskenderun ve İzmir'den 50 biner ton; Derince, Samsun, Karasu, Mersin ve Bandırma'dan 25 biner ton, Trabzon'dan 10 bin ton teslimat yapılacaktır.

## **Gümrük vergisi sıfırlanmıştı**

Eylül ayında hububat ve bakliyat ithalatında gümrük vergisi sıfırlanmıştı.

Karar buğday, arpa, çavdar, yulaf, mısır, mercimek, nohut ithalatına yönelik olup 31 Aralık'a kadar geçerli olacaktır.

Öte yandan TMO, eylül ayında 5'inci arpa ithalatını gerçekleştirmiş ve tonunun ortalama 300 dolardan ithal edileceğini duyurmuştu.

# Hazine, iki ihalede 9,7 milyar TL borçlandı

Hazine ve Maliye Bakanlığı, bugün düzenlediği iki ihalede toplamda 9 milyar 711 milyon TL'lik satış yaptı. Dünkü iki ihalede de Hazine 8.4 milyar lira borçlanmıştı. Böylece iki günde 18.1 milyar liralık borçlanma gerçekleştirildi.



Hazine ve Maliye Bakanlığı, 9 ay vadeli bono ve 7 Yıl vadeli değişken faizli tahvil ihalesi gerçekleştirdi. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından düzenlenen iki ihalede toplam satış 2 milyar 511 milyon TL olarak gerçekleşti. İhaleler öncesi yapılan 7,2 milyar TL ROT satışla birlikte toplam satış 9 milyar 711 milyon TL'ye ulaştı.

## Bono ihalesinde 1,6 milyar TL'lik satış

Bono ihalesinde satışların net satış 1 milyar 585 milyon TL olarak gerçekleşti. İhalede satışların nominal tutarı 1 milyar 795 milyon TL olurken, teklif 4 milyar 185 milyon TL olarak geldi.

İhalede bileşik faiz en düşük yüzde 18,43, ortalama yüzde 18,54, en yüksek yüzde 18,69 oldu. İhalede basit faiz ortalama yüzde 18,11 seviyesinde oluştu. Yeniden ihraç edilen tahvilin en düşük fiyatı 88.233 TL, ortalama fiyatı 88.310 TL olarak gerçekleşti. Yeniden ihraç edilen bononun valörü 22 Eylül 2021, itfa tarihi 15 Haziran 2022 olarak belirlendi.

## Hazine, değişken faizli ihalede 926 milyon TL borçlandı

22.09.2021

Değişken faizli İhalede net satış 926,4 milyon TL olurken, satışların nominal tutarı 955 milyon TL olarak gerçekleşti. İşlemciler tahvil ihalesinde 1 milyar 926,0 milyon TL nominal teklif sundu.

İhalede dönemsel faiz en düşük yüzde 9,14, ortalama yüzde 9,40, en yüksek yüzde 9,58 seviyesinde oluştu. Tahvilin minimum fiyatı 95.667 TL, ortalama fiyatı 97.001 TL olarak gerçekleşti.

Tahvil ihalesinde satılan kağıtlar 22 Eylül 2021 Çarşamba günü ihraç edilecek. İlk kez ihraç edilen tahvilin geri ödemesi 13 Eylül 2028'de yapılacak.

# OECD, Türkiye için enflasyon ve büyüme tahminini yükseltti

OECD, Türkiye'nin 2021 ve 2022 yılları için büyüme, enflasyon ve çekirdek enflasyon tahminlerinde revizyona gitti.



Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Türkiye için 2021 yılı büyüme tahminini mayıs ayındaki tahminine göre yükseltti.

OECD bugün yayınladığı "Ara Dönem Ekonomik Görünüm" raporunda, Türkiye için bu yıl büyüme tahminini yüzde 5,7'den yüzde 8,4'e çıkaran OECD, 2022 yılı için GSYH büyüme beklentisini yüzde 3,4'ten yüzde 3,1'e indirdi.

Raporunda enflasyon tahminlerine de yer veren OECD, Türkiye için bu yıl manşet enflasyon beklentisini yüzde 16'dan yüzde 17,8'e çıkardı. 2022 beklentisini de yüzde 12,8'den yüzde 15,7'ye yükseltti.

Gıda ve enerji hariç tüketici fiyatları tahmini bu yıl için yüzde 16,3'ten yüzde 17,3'e, gelecek yıl için yüzde 12,8'den yüzde 15,6'ya yükseltildi.

## **Küresel ekonomi büyüme tahminini düşürdü**

Raporda kuruluş, küresel ekonomi için bu yılın büyüme tahmini yüzde 5,8'den yüzde 5,7'ye indirdi ve 2022 beklentisini 0,1 puan artırarak yüzde 4,5'e revize etti.

G20 için 2021 yılı büyüme tahminini yüzde 6,3'ten yüzde 6,1'e düşüren OECD, 2022 beklentisini ise yüzde 4,7'den yüzde 4,8'e çıkardı.

22.09.2021

OECD, Almanya için 2021 yılı büyüme tahminini yüzde 3,3'ten yüzde 2,9'a düşürse de Euro Bölgesi'nin tamamı için 2021 büyüme tahminini yüzde 4,3'ten 5,3'e çıkardı. 2022 için tahminini de yüzde 4,4'ten yüzde 4,6'ya revize etti.

ABD için 2021 büyüme tahminini 0,9 puan düşürerek yüzde 6.0'a indiren OECD, 2022 beklentisini yüzde 3,6'dan yüzde 3,9'a yükseltti.

OECD, Çin için 2021 ve 2022 GSYH büyüme tahminlerini yüzde 8,5 ve 5,8 olarak korudu.

### **G20 için enflasyon tahminine yukarı yönlü revizyon**

G20 için 2021 manşet enflasyon tahminin yüzde 3,5'ten yüzde 3,7'ye yükselten OECD, ABD için enflasyon beklentisini 0,7 puan yükselterek yüzde 3,6'ya, Euro Bölgesi için tahminini de 0,3 puan artırarak yüzde 2,1'e çıkardı.

2022 yılı için ABD enflasyon tahminini yüzde 2,6'dan 3,1'e yükselten OECD, Euro Bölgesi için 2022 enflasyon tahminin 0,7 puan artırarak yüzde 1,9 olarak duyurdu.



# Kredi borçluları memleketi

Erdoğan'ın 'halinden memnun' dediği yurttaşlar kredi borcu altında eziliyor. 25,5 milyon kişi kredi borçlusudur. Başka bir ifadeyle her 100 kişiden 30'u bankalara borçlu. 2,3 milyar liralık kredi ise takibe düşmüş durumda.



AKP'li Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, ülkenin gidişatına dair yapılan eleştirilere "Benim vatandaşım gayet memnun" açıklamaları ile yanıt verdi. Erdoğan'ın yanıtından kısa süre sonra açıklanan veriler durumun böyle olmadığını gözler önüne serdi. Pahalılık karşısında alım gücü kalmayan yurttaş yüksek faiz oranlarına rağmen kredilere sarılmaya devam ediyor. Ülke genelinde Haziran 2021 itibarıyla tüketici kredisi ve konut kredisi kullanan toplam kişi sayısı 25 milyon 529 bin kişi, kredi miktarı ise yaklaşık 656 milyar TL olarak gerçekleşti. Toplam kişi sayısı 2020'nin aynı dönemine göre yüzde 5 oranında, bir önceki çeyreğe göre ise yüzde 1 oranında artmış durumda.

Türkiye Bankalar Birliği (TBB), tüketici ve konut kredilerine ilişkin ikinci çeyrek verilerini açıkladı. Buna göre sadece nisan-haziran döneminde 3 milyon 453 bin kişi, toplam 88 milyar TL tutarında tüketici ve konut kredisi kullandı.

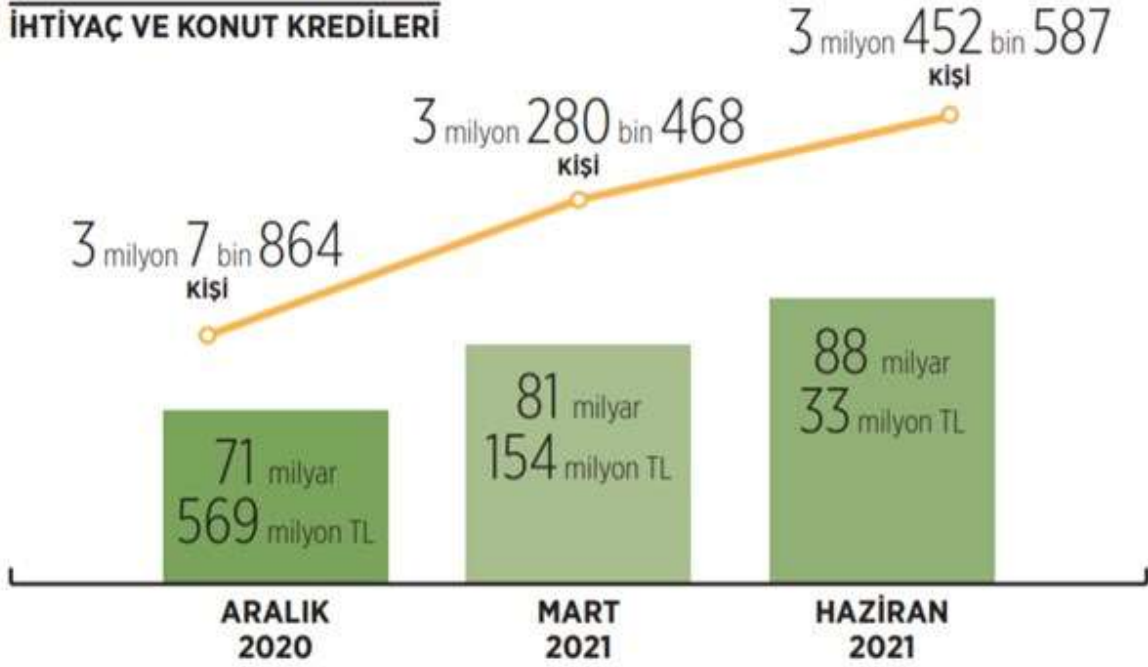
## İHTİYAÇ KREDİLERİ ÇOŞTU

Nisan-haziran döneminde kullanılan tüketici kredileri ve konut kredilerinde ihtiyaç

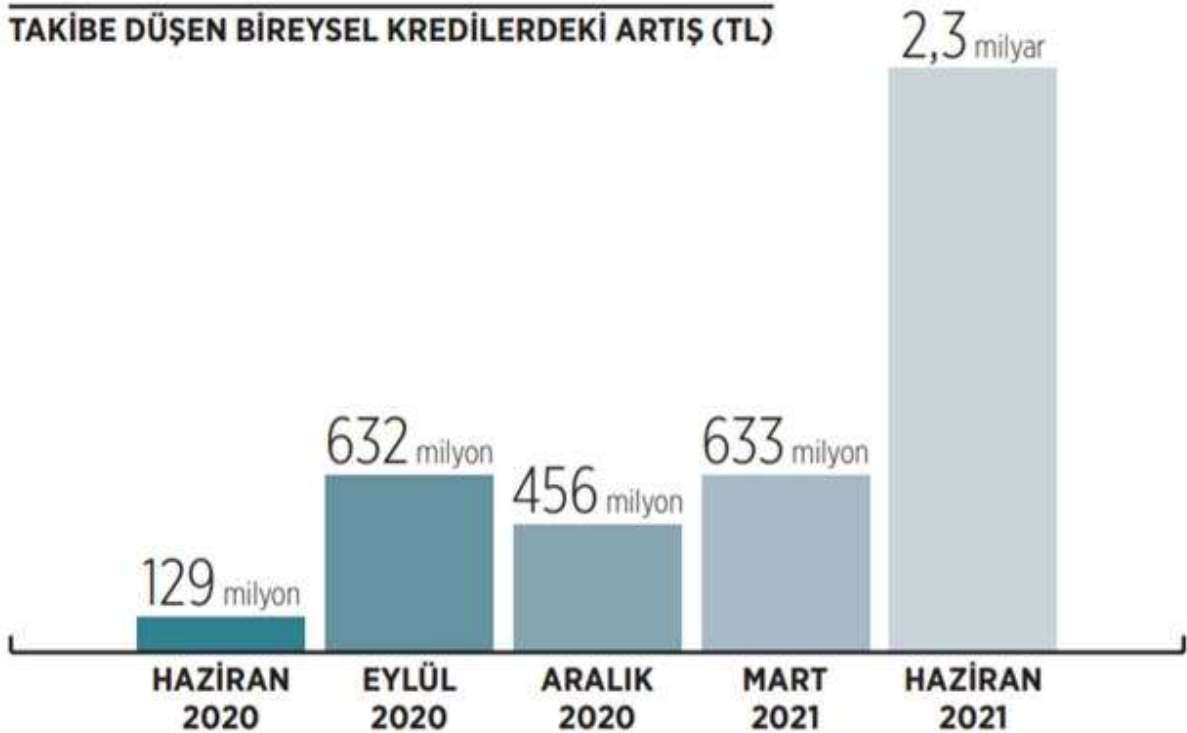


kredileri yüzde 81 ile en büyük payı almış oldu. Bunu sırasıyla, yüzde 16 ve yüzde 3 pay ile konut ve taşıt kredileri izledi. Aynı dönemde 3,4 milyon kişi 71 milyar TL tutarında ihtiyaç kredisi, yaklaşık 60 bin kişi 14 milyar TL tutarında konut kredisi ve 25 bin kişi de 3 milyar TL tutarında taşıt kredisi kullandı.

### İHTİYAÇ VE KONUT KREDİLERİ

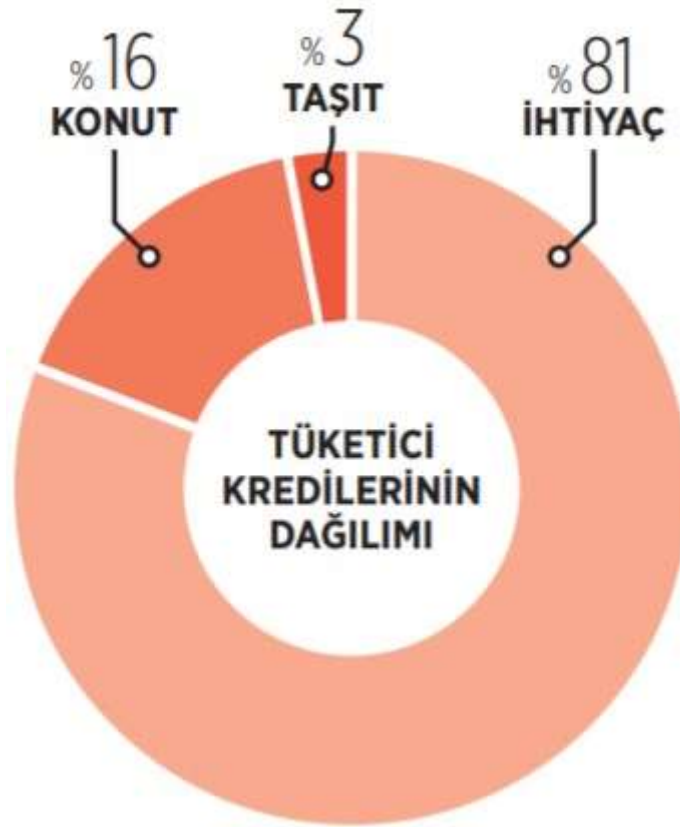


### TAKİBE DÜŞEN BİREYSEL KREDİLERDEKİ ARTIŞ (TL)



## MİLYARLIK KREDİ TAKİPTE

Bankacılık Denetleme Kurulu (BDDK), tarafından salgın döneminde alınan kararlarla kredilerin takibe düşme süresinin uzatılmasına rağmen takibe düşen kredilerde ciddi artışlar yaşandı. Nisan-haziran döneminde kullanılan tüketici kredileri ve konut kredilerinden kanuni takibe alınan kredi miktarı 2 milyar 246 milyon TL, idari takibe alınan kredi ise 41 milyon TL oldu. Toplamda 2 milyar 286 milyon liralık kredi borcu takibe alınmış durumda. Böylelikle takibe düşen bireysel kredilerde çeyreklik bazda rekor artış görüldü. Söz konusu kredilerin yüzde 1'ini taşıt, yüzde 14'ünü konut, yüzde 85'ini ihtiyaç kredileri oluşturdu. Takipteki ihtiyaç kredisi miktarı 1 milyar 911 milyon lira.



# Bakalım Şimdi 2002-2021 kıyaslaması olacak mı... Türkiye'nin borcu açıklandı

Merkezi yönetim brüt borç stoku 8 ayda artarak 2021 Aćustos sonu itibarıyla toplamda 2 trilyon 41 milyar lira oldu ve Cumhuriyet tarihinin en yüksek borç miktarına ulaŐtı...



Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın konuşmalarında Türkiye'nin "**geliŐimine**" dair verdići rakamları 2002'den baŐlayarak aktardığı biliniyor.

Aynı gün Hazine ve Maliye Bakanlığı ise sessiz sedasız Türkiye'nin borç stoku rakamlarını açıkladı.

AKP'nin göreve geldići dönemde 283 milyar lira olan borç stoku 2019'da pandemi öncesinde 1.3 trilyon liraya kadar yükselmiŐti.

Fakat pandemiden sonra 500 milyar TL'lik borçlanmaya giden hükümet, Türkiye'nin borç stokunu 2020 yılında 1.8 trilyon liraya çıkardı.

Merkezi yönetim brüt borç stoku son 8 ayda daha da artarak 2021 Aćustos sonu itibarıyla toplamda 2 trilyon 41 milyar lira oldu ve Cumhuriyet tarihinin en yüksek borç miktarına ulaŐtı.

Bu rakamın bir yıl geçmeden 2 trilyon lirayı aÇması ise iktidarın sadece 8 ayda 200 milyar liradan fazla borçlandığını da ortaya çıkardı.

## İşte Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın yayınladığı o tablolar:

### MERKEZİ YÖNETİM BORÇ STOKU DÖVİZ - FAİZ YAPISI

(Milyon TL)

| Yıllar | İÇ BORÇ STOKU |          |                | DIŞ BORÇ STOKU |          | TL STOK |          |                | DÖVİZ STOK |          | TOPLAM STOK |          |                | TOPLAM    |
|--------|---------------|----------|----------------|----------------|----------|---------|----------|----------------|------------|----------|-------------|----------|----------------|-----------|
|        | SABİT         | DEĞİŞKEN | TÜFEYE ENDEKSİ | SABİT          | DEĞİŞKEN | SABİT   | DEĞİŞKEN | TÜFEYE ENDEKSİ | SABİT      | DEĞİŞKEN | SABİT       | DEĞİŞKEN | TÜFEYE ENDEKSİ |           |
| 2003   | 85.032        | 90.927   | 18.427         | 53.529         | 35.319   | 68.614  | 64.748   | 18.427         | 69.947     | 61.498   | 138.561     | 126.246  | 18.427         | 283.234   |
| 2004   | 115.572       | 90.484   | 18.427         | 55.144         | 37.345   | 94.930  | 71.063   | 18.427         | 75.786     | 66.166   | 170.716     | 127.829  | 18.427         | 316.972   |
| 2005   | 111.051       | 115.293  | 18.427         | 55.472         | 31.685   | 101.444 | 96.981   | 18.427         | 65.089     | 59.998   | 166.533     | 146.979  | 18.427         | 331.938   |
| 2006   | 121.053       | 112.639  | 17.778         | 65.588         | 28.434   | 111.457 | 87.505   | 17.778         | 75.195     | 53.500   | 186.651     | 141.073  | 17.778         | 345.992   |
| 2007   | 128.148       | 104.881  | 22.481         | 58.148         | 20.404   | 118.993 | 89.094   | 22.481         | 89.303     | 35.391   | 185.297     | 125.085  | 22.481         | 333.862   |
| 2008   | 140.614       | 112.528  | 21.688         | 76.488         | 29.514   | 126.271 | 103.880  | 21.688         | 93.832     | 38.162   | 217.102     | 142.042  | 21.688         | 380.830   |
| 2009   | 155.070       | 137.270  | 37.658         | 81.254         | 30.781   | 144.891 | 130.287  | 37.658         | 81.448     | 37.704   | 236.340     | 188.051  | 37.658         | 442.049   |
| 2010   | 175.740       | 124.070  | 53.031         | 89.945         | 31.360   | 170.322 | 123.984  | 53.031         | 95.363     | 31.438   | 265.685     | 155.430  | 53.031         | 474.146   |
| 2011   | 192.358       | 112.118  | 64.302         | 115.172        | 35.120   | 180.707 | 112.025  | 64.302         | 118.823    | 35.213   | 307.530     | 147.237  | 64.302         | 519.070   |
| 2012   | 201.866       | 108.307  | 76.309         | 116.750        | 29.609   | 201.866 | 108.307  | 76.309         | 116.750    | 29.609   | 318.616     | 137.976  | 76.309         | 532.901   |
| 2013   | 212.007       | 94.789   | 96.239         | 148.477        | 34.708   | 212.007 | 94.789   | 96.239         | 148.477    | 34.708   | 360.485     | 128.489  | 96.239         | 586.193   |
| 2014   | 234.889       | 78.880   | 100.880        | 164.706        | 33.163   | 234.889 | 78.880   | 100.880        | 164.706    | 33.163   | 389.595     | 112.042  | 100.880        | 612.517   |
| 2015   | 256.384       | 84.281   | 96.450         | 202.237        | 35.884   | 256.384 | 84.281   | 96.450         | 202.237    | 35.884   | 458.631     | 120.166  | 96.450         | 678.246   |
| 2016   | 278.945       | 82.882   | 106.817        | 251.482        | 39.815   | 278.945 | 82.882   | 106.817        | 251.482    | 39.815   | 530.437     | 122.697  | 106.817        | 759.952   |
| 2017   | 348.401       | 67.482   | 119.564        | 298.329        | 42.717   | 348.401 | 67.094   | 119.564        | 298.329    | 43.106   | 645.731     | 110.200  | 119.564        | 875.684   |
| 2018   | 375.213       | 75.562   | 135.377        | 428.573        | 52.400   | 370.567 | 74.333   | 135.377        | 433.219    | 53.619   | 803.786     | 127.952  | 135.377        | 1.067.115 |
| 2019   | 464.244       | 118.483  | 172.325        | 518.737        | 55.265   | 462.283 | 83.921   | 172.325        | 580.689    | 79.827   | 982.981     | 173.748  | 172.325        | 1.329.054 |
| 2020   | 591.666       | 217.780  | 250.887        | 679.780        | 72.735   | 401.137 | 142.402  | 250.887        | 670.290    | 148.123  | 1.271.427   | 290.525  | 250.887        | 1.812.848 |

### 31 AĞUSTOS 2021 TARİHİ İTİBARIYLA MERKEZİ YÖNETİM BRÜT BORÇ STOKU

20 Eylül 2021

Merkezi yönetim brüt borç stoku **31 Ağustos 2021** tarihi itibarıyla 2.041,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Borç stokununun 890,4 milyar TL tutarındaki kısmı Türk Lirası cinsi, 1.151,3 milyar TL tutarındaki kısmı döviz cinsi borçlardan oluşmaktadır.

Konuya ilişkin detay bilgilere, Hazine ve Maliye Bakanlığının internet sitesinin İstatistikler sayfasındaki Merkezi Yönetim Borç Stoku İstatistikleri bölümünden ulaşılabilir.

Kamuoyuna duyurulur.

# Erdoğan, ABD'de iş dünyasıyla bir araya geldi: Tek taraflı uygulamalar işimizi zorlaştırıyor

ABD iş dünyası temsilcileriyle bir araya gelen Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Amerika'nın Türkiye'ye yönelik ticareti engelleyici bazı tek taraflı uygulamaları işimizi zorlaştırıyor. Bununla birlikte bu meselelerin karşılıklı çıkar ve anlayış temelinde diyalog yoluyla çözüme kavuşturulacağını düşünüyoruz." diye konuştu.



Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye-ABD İş Konseyi (TAİK) tarafından ABD iş dünyası temsilcilerinin katılımıyla düzenlenen etkinlikte konuştu.

Toplantının, Türkiye ile ABD arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine katkı yapmasını dileyen Erdoğan, "Türkiye ve ABD iki güçlü stratejik ortak ve 70 yıllık müttefiklerdir. Bu çok özel ve sağlam temellere dayanan iş birliğimiz, yıllardır dünyanın birçok coğrafyasında barışa, istikrara ve güvenliğe katkı sağlamıştır. Son dönemde yaşanan kritik gelişmeler, ülkelerimiz arasındaki stratejik ortaklığın önemini ve kıymetini bir kez daha göstermiştir." dedi.

Türkiye ile ABD arasında sadece ekonomi ve ticaretle değil, güvenlikten teröre, savunmadan yatırımlara uzanan geniş bir alanda ciddi iş birliği imkanlarının bulunduğu işaret eden Erdoğan, şunları kaydetti:

"Kişisel ilişkilerde olduğu gibi devletler de zaman zaman bazı konularda görüş ayrılıkları yaşayabilir. Biz, bunların dayanışma ve karşılıklı saygı çerçevesinde



diyalog yoluyla aşılabileceğine inanıyoruz. Türk-Amerikan ilişkilerinin konu bu zaviyeden ele alındığında karşılaşılan zorlukları aşabilecek olgunluğa ve kapasiteye sahip oldu görülecektir. Önemli olan her iki ülkede de bu yönde kuvvetli bir siyasi anlayış ve iradenin bulunmasıdır. Değerli dostum Başkan Biden ile 14 Haziran'da Brüksel'de yaptığımız samimi ve kapsamlı görüşmede bu konudaki ortak irademizi teyit ettik. Sayın Başkanla ekonomik ilişkilerimizin geliştirilmesinin hem mümkün hem de gerekli olduğu hususunda tam bir mutabakat içindeyiz. İkili ticaret hacmimizi 100 milyar dolara ulaştırmaya yönelik kararlılığımızı beraberce vurguladık. Bu rakamın, doğru adımların atılması halinde rahatlıkla erişilebilecek gerçekçi bir hedef teşkil ettiğinden hemfikiriz."

### **"Türkiye daha fazla ön plana çıkıyor"**

Türkiye ile ABD arasındaki ikili ticaret hacminin salgın şartlarına rağmen geçen sene 21 milyar dolara yükseldiğine dikkati çeken Erdoğan, ABD'nin, Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ülkeler arasında 3. sırada yer aldığını söyledi.

Erdoğan, ikili ticaret hacminin yıl sonunda 25 milyar dolara ulaşmasını beklediklerini belirterek, şöyle konuştu:

"Siz, iş insanlarımızla birlikte salgın sonrası dönemi doğru şekilde değerlendirmemiz halinde 100 milyar dolar hedefimize rahatlıkla ulaşacağımıza inanıyorum. Ekonomik ve ticari ilişkilerimizin gelişmesinde artan karşılıklı yatırımların önemli bir rolü bulunuyor. 2021 yılının Haziran ayı itibariyle Türkiye'de faaliyet gösteren Amerikalı şirket sayısı 1971'e ulaştı. Amerika'nın Türkiye'deki doğrudan yatırımları 13 milyar doları buldu. Türk yatırımcıları da Amerika'da 7,2 milyar dolarlık doğrudan yatırım yaptı. Uygun maliyet ve geniş üretim imkanları, iyi eğitilmiş iş gücü ve modern lojistik altyapısıyla Türkiye, küresel ticarete giderek daha fazla ön plana çıkıyor. Ülkemiz salgın dönemi boyunca küresel tedarik zincirlerinin güvenilir bir halkası olduğunu göstermiştir. Salgın döneminde sadece sağlıkta değil, üretim, lojistik, kamu güvenliği, istihdam, sosyal destekler alanlarında da ülkemiz pozitif yönde ayrıştı."

Asya merkezli üretim ağına alternatif arayışlarında 3 kıtayı birleştiren stratejik konumuyla Türkiye'nin giderek daha çok öne çıkmaya başladığının altını çizen Erdoğan, olumsuz küresel ekonomik iklim, tedarik ve lojistik zincirlerindeki aksaklıklara ve artan korumacılığa rağmen 2020 yılını büyümeyle kapattığını dile getirdi.

### **"Amerikan firmaları için birçok fırsat barındırıyor"**

Erdoğan, geçen yıl gerçekleşen yüzde 1,8'lik büyüme oranıyla Türkiye'nin G-20 içerisinde 2. sırada yer aldığına dikkati çekerek, Türkiye'nin aynı dönemde G-20'de sanayi üretimi en çok artan ülkelerden olduğunu ifade etti.

Türkiye'nin bu ivmeyi 2021'in ilk çeyreğinde yüzde 7,2 ve ikinci çeyreğinde yüzde 21,7 oranında büyüme oranları yakalayarak devam ettirdiğini belirten Erdoğan, aynı

şekilde ihracatta da bir rekora imza atılarak, yıllık bazda 210 milyar doların geride bırakıldığını aktardı.

Son 19 yıldır aralıksız sürdürdükleri reform gündeminden de kopmadıklarını vurgulayan Erdoğan, şunları kaydetti:

"Kısa süre önce İnsan Hakları Eylem Planımız ile Ekonomi Reform Paketimizi milletimizle paylaştık. Ülkemizi sivil, daha demokratik ve özgürlükçü bir anayasaya kavuşturma hedefiyle başlattığımız çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Uluslararası yatırımcıların ülkemizde güvenle yatırım yapmaları için gerekli yasal düzenlemeleri hayata geçirmeye devam edeceğiz. Küresel ekonomi ve üretim paradigmasında yaşanan köklü değişimleri de yakından izliyoruz. İnsanlığın iklim değişikliğinin yıkıcı etkilerini giderek daha fazla hissetmeye başladığını görüyoruz. Biz de ekonomimizi bu yönde dönüştürecek yenilikçi ve çevre dostu adımları atıyoruz. Esnek ve yüksek üretim kapasitemiz, özellikle tedarik zincirleri ve arz güvenliği bakımından Amerikan firmaları için birçok fırsat barındırıyor."

### **"Güçlü desteğin katkısı büyük olacak"**

Ekonomik ve ticari dayanışmayı güçlendirmenin bir yolunun da iş birliği alanlarını çeşitlendirmekten geçtiğini söyleyen Erdoğan, "Enerji konusu bu bakımdan her iki ülkeye ciddi imkanlar sunuyor. Amerika'yla enerji alanındaki iş birliğimiz özellikle sıvılaştırılmış doğal gaz LNG sektöründeki ortak faaliyetlerimiz artarak devam ediyor. Bu alandaki iş birliğimizi önümüzdeki dönemde daha da ilerleteceğimize inanıyorum." dedi.

Türk Hava Yolları'nın, Amerika'da halihazırda 10 noktaya doğrudan uçuş gerçekleştirdiğini, 23 Eylül'de de Dallas Havaalanına da uçuş başlatacağını dile getiren Erdoğan, "Türk Hava Yolları'nın gelişmiş ağıyla kurulan bu hava köprüsünün turizm başta olmak üzere ilişkilerimizin her boyutuna müspet yansımaları olacağı aşikardır." dedi.

İş insanlarının iki ülke arasındaki dostluğun ve ortaklığın elçileri olduğunu belirten Erdoğan, "Türkiye ile Amerika arasındaki ekonomik ve ticari ortaklığın gerçek potansiyeline ulaşmasında sizlerin vereceği güçlü desteğin katkısı büyük olacaktır. Önümüzdeki bu kazançlı potansiyelden daha fazla yararlanmak için karşılıklı diyalogu ve iş birliğini artırmalıyız. Bu amaçla Amerika'nın farklı sektörel önceliklere sahip 50 eyaletine yönelik yerel odaklı ticaret politikaları geliştiriyoruz. Biz bu doğrultuda samimiyetle çalışırken Amerika'nın Türkiye'ye yönelik ticareti engelleyici bazı tek taraflı uygulamaları işimizi zorlaştırıyor. Bununla birlikte bu meselelerin karşılıklı çıkar ve anlayış temelinde diyalog yoluyla çözüme kavuşturulacağını düşünüyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

İş insanlarına bu konuda büyük rol düştüğüne dikkati çeken Erdoğan, "Ticaretimizin önündeki engellerin kaldırılması hususunda Amerikan makamları nezdinde



22.09.2021

girişimlerde bulunmanızı bekliyoruz. Türk-Amerikan ilişkilerinin ilerletilmesi için sizlerin ve iş konseylerinin göstereceği katkıların çarpan etkisi yapacağı şüphesizdir. Tek gündemi Türk-Amerikan ilişkilerini zehirlemek olan bazı lobilerin ve çıkar gruplarının ülkemiz aleyhindeki asılsız karalama kampanyalarının gerçek amacını ve arz ettiği tehlikeyi de çok iyi gördüğünüzü biliyorum. Bu art niyetli hukuki ve tarihi gerçeklerden uzak bu faaliyetlere karşı sağlam bir duruş sergileyebileceğinize inanıyorum." diye konuştu.

**"Türkiye'ye güvenmeyi sürdürmenizi bekliyorum"**

Toplantıya katılımları için iş insanlarına şükranlarını sunan Erdoğan, "Türkiye'deki ilgili kurum ve kuruluşlarımız ile Amerika'daki temsilciliklerimizin kapılarının sizlere her zaman açık olduğunu hatırlatmak istiyorum. Sizlerden Türkiye'nin aydınlık geleceğine ve potansiyeline güvenmeyi sürdürmenizi bekliyorum." dedi.

## Kılıçdaroğlu'ndan yeni 'Kürt sorunu' açıklaması: İmralı da Kandil de muhatabımız değil



CHP lideri Kılıçdaroğlu, Kürt sorununun çözümüne ilişkin ifadelerinin ardından HDP'li Temelli'nin İmralı'yı adres göstermesine cevap verdi. Kılıçdaroğlu, Kürt sorununun çözüm yerinin Meclis olduğunu belirterek "İmralı da Kandil de muhatabımız değildir" dedi.

'Kürt sorununu HDP ile çözebiliriz' diyen CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, HDP'li Sezai Temelli'nin "Demokratik çözümün adresi ve asıl muhatabı İmralı'dır" ifadesine karşın **"Ben görüşümü söyleydim. Bizim için bu konuda tek adres var o da Türkiye Büyük Millet Meclisi'dir. Parlamento dışında bir adres yoktur. İmralı da Kandil de muhatabımız değildir"** yorumunu yaptı.

### 'HDP'YE DEĞİL, BÜTÜN PARTİLERE ÇAĞRI YAPIYORUM'

Halk TV yazarı Fikret Bila'ya konuşan Kılıçdaroğlu, ısrarla parlamentoyu işaret etmesinin nedenlerini de şöyle açıkladı:

"Türkiye Cumhuriyeti, kuruluşu dahil en kritik sorunlarını Meclis'te çözmüştür. Meclis millet iradesinin Kabe'sidir. O kadar ki bu Meclis, Mustafa Kemal Atatürk'e başkomutanlık yetkisini bile 3 aylık süreyle vermiştir. Gerek gördüğünde yine belli süreyle yetki vermiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, yetkileri konusunda çok

hassastır. Bu nedenle Türkiye yine kritik, çok önemli sorunlarını Meclis'te çözmelidir. Kürt sorununun çözüm yeri de Meclis'tir. Parlamentoyu çözüm yeri olarak gösterirken sadece HDP'ye çağrı yapmış olmuyorum. Bütün partilere çağrı yapıyorum. Bu sorunu Meclis'te hep birlikte, konuşarak, görüşerek çözebiliriz, çözmeliyiz."

### **'MECLİS DIŞINDA ÇÖZÜM ARAMAK STRATEJİK BİR HATA'**

Kılıçdaroğlu, Meclis dışında bir çözüm adresi aranmasının stratejik bir hata olduğunu da vurgulayarak şu değerlendirmeyi yaptı:

"Geçmiş dönemde Meclis dışında çözüm denendi ve başarısız oldu. Ben o zaman da Meclis dışında çözüm aramanın yanlış olduğunu, stratejik bir hata olduğunu söylemişim. Eleştirilerimi, uyarılarımı dile getirmiştim. Çözüm süreci olarak adlandırılan o dönem başarısızlıkla sonuçlandı. Çünkü adres yanlışti. Strateji yanlışti."

### **'HDP MEŞRU BİR PARTİDİR'**

Kılıçdaroğlu, Kürt sorununun çözümünde HDP'yi muhatap almasının gerekçelerini de şöyle ifade etti:

"HDP meşru bir partidir. Vatandaşın oy alarak Meclis'e gelmiştir. Meclis'te grubu vardır. Meclis Başkan Vekilliği vardır ve sırası gelince Meclis'i HDP'li başkan vekili yönetmektedir. Bu bakımdan sorunların çözümünde muhataptır."

### **DEMİRTAŞ: ÇÖZÜMÜN ADRESİ TBMM**

Öte yandan tartışmalara ilişkin eski HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'tan da açıklama geldi. Demirtaş, "faydasız ve çoktan tükenmiş tartışmaları gündeme getirmenin çözüme katkı sunmayacağını" belirterek, çözümün adresi olarak TBMM'yi işaret etti.

### **NE OLMUŞTU?**

CHP lideri Kılıçdaroğlu, 35-40 yıldır çözülemeyen Kürt sorunu için meşru bir organa ihtiyaç duyulduğunu belirterek, "Devlet dediğiniz kurum gayrimeşru bir organla muhatap olmaz. Erdoğan bunu yaptı. Devleti, İmralı ile muhatap kıldı. Mesela İmralı meşru bir organ değil. Meşru organ kimdir? HDP'yi meşru organ olarak görebiliriz. Eğer bu sorun çözülecekse meşru bir organla çözebiliriz" demişti.

HDP'ye ilk tepki, eski HDP Eş Genel Başkanı ve Van milletvekili Sezai Temelli'den gelmişti. Temelli, "Kürt sorununun çözümünün yegane muhatabı HDP değil ama bu sorunun çözümü adına bugün demokratik siyaseti var eden ve kolaylaştıran başlıca aktör HDP'dir. Ama asla unutulmaması gereken şey demokratik çözümün adresi ve asıl muhatabı İmralı'dır" ifadesini kullanmıştı.

22.09.2021

Temelli'nin tartışmalarının ardından Kürt sorununda HDP'nin rolü tartışmaları başlamıştı. Gazeteci İsmail Saymaz'a konuşan HDP'liler, Temelli'nin açıklamasını "sorumsuzluk" olarak nitelendirmiş, "Bizlerde rahatsızlık yarattı. Kurullarımızdan böyle bir açıklama çıkmaz. Böyle bir görüş partiden çıksa kriz olurdu" demişti.

## Çavuşoğlu, Blinken ile görüştü

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 76'ncı toplantısı için gittiği New York'ta ABD'li mevkidaşı Blinken ile görüştü.



New York'ta BM Genel Kurulu devam ederken Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, dün ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken ile görüştü.

Çavuşoğlu, görüşmenin ardından Afganistan, Suriye ve Kafkasya'daki son gelişmelerin masaya yatırıldığını açıklayarak, "Bölgesel konularda ve ortak işbirliği alanlarında ABD'yle diyalogumuzu her düzeyde sürdüreceğiz" paylaşımını yaptı. Öte yandan ABD'den de konuyla ilgili bir açıklama geldi.

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price, Türkiye'nin önemli bir NATO müttefiki olduğunu söyleyerek, "Görüşmede Afganistan'daki ortak çalışmalar ve bölgesel meseleler ele alındı" ifadesini kullandı.

New York'ta, ABD Başkanı Joe Biden ile Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın planlanmış bir görüşmesi olmadığı için Ankara-Washington hattındaki en üst düzey seviyedeki görüşme bu toplantı oldu.

## Biden: Yeni bir Soğuk Savaş peşinde değiliz

ABD Başkanı Biden, BM Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada, "Katı bloklara bölünmüş yeni bir Soğuk Savaş veya dünya peşinde değiliz, bir kez daha söylüyorum bunun peşinde değiliz." dedi.



Birleşmiş Milletler (BM) 76. Genel Kurulu Görüşmeleri New York'ta 100'den fazla devlet ve hükümet başkanının katılımıyla başladı.

BM Genel Kuruluna hitap eden ABD Başkanı Joe Biden, "Afganistan'da 20 yıllık savaşı bitirdik. Yeni bir başlık açtık. Sürekli diplomasiyi kullanacağız. Yeni yöntemlerle insanları tüm dünyada ayağa kaldırmaya çalışacağız. Sorunlar ne kadar zor olursa olsun 'hükümetler insanlar içindir' diyoruz." dedi.

Biden, "ABD'nin askeri gücü bizim son çare aracımız olmalı, dünyada gördüğümüz her soruna bir cevap olarak kullanılmamalı." şeklinde konuştu.

Biden, "Kendimizi, müttefiklerimizi korumaya devam edeceğiz." diye konuştu.

Aşırı iklim olaylarının dünyanın her tarafında yaşandığını belirten Biden, "Amacımız 2050'ye kadar net sıfır emisyona ulaşmak. Paris İklim Anlaşması'na yeniden katıldık. BM İnsan Hakları Konseyi'nde de yeniden yer almak için çalışıyoruz." dedi.

Biden, "Katı bloklara bölünmüş yeni bir Soğuk Savaş veya dünya peşinde değiliz, bir kez daha söylüyorum bunun peşinde değiliz." ifadesini kullandı.

Biden, İnan'ın nükleer silah sahibi olmaması için verdikleri sözü tutacaklarını belirterek ve nükleer anlaşmaya dönmek için diplomatik çabalarını sürdüreceklerini belirtti.

Biden, bağımsız Yahudi devletine desteklerinin kesin olduğunu, ancak bunu sağılamanın en iyi yolunun egemen bir Filistin devletinin de olacağı "iki devletli çözüm" olduğunu söyledi.

### **Guterres: Tehlike anları alıyor, uyanma zamanı**

Dünya liderlerine, "Tehlike anlarını almak için buradayım. Dünyanın uyanması gerekiyor. Uçurumun kenarındayız ve yanlış yönde ilerliyoruz." uyarısıyla konuşmasına başlayan BM Genel Sekreteri Antonio Guterres, "Dyamız hiç bu kadar tehdit altında olmamıştı." ifadesini kullandı.

COVID-19 salgınından iklim krizine, Afganistan, Etiyopya, Yemen ve diğerklkelerdeki krizlerden insan hakları ihlallerine, bilime yönelik saldırılardan aşı dağıtımındaki eşıtsizliklere kadar birçok konuya değınen Guterres, "Dünyanın bazı yerlerinde son kullanma tarihi geçmiş, kullanılmamış COVID-19 aşılarını pte görüyoruz. Bazı klkelerde aşı bolluğı, diğerklerinde boş raflar. Zengin klkelerin oğunluğı aşılandı. Afrikalıların yüzde 90'dan fazlası hala ilk dozunu bekliyor." diye konuştu.

Guterres, aşının rekor sürede bulunduğunu ancak dağıtımdaki eşıtsizlikler yüzünden dünyanın "ahlaki ve etik anlamda başarısız olduğunu" söyledi.

### **"Milyonlar açken milyarderler zevkine uzaya gidiyor"**

İnsanların, eşıtsizlikler karşılarında hkmetlere ve BM dahil kurumlara güvenini yitirdiğine dikkati çeken Guterres, "Milyonlar açken milyarderler zevkine uzaya gidiyor." eleştirisinde bulundu.

Kaybolan güvenin yeniden tesis edilmesi gerektiğini vurgulayan Guterres, "Birleşmiş Milletlerin yeni ağı ayak uydurmasını sağılamamız gerek." dedi.

Öncelikle Afganistan, Myanmar, Suriye, Libya ve Yemen'deki krizin yanı sıra İsrail ve Filistin'deki çıkmazların çözümü ile barış ve güvenliğın sağılanması gerektiğini ifade eden Guterres, "Jeopolitik bölünmeler uluslararası iş birliğini baltalıyor ve Güvenlik Konseyinin gerekli kararları alma kapasitesini kısıtlıyor." diye konuştu.

### **ABD-in anlaşmazlığı "belayı ağıırıyor" uyarısı**

Dünyanın en büyük iki ekonomisi ABD ve in'in ekonomi, ticaret, finans, teknoloji ve yapay zeka alanlarında iki farklı yaklaşım ve nihayetinde iki farklı askeri ve jeopolitik strateji ile anlaşmazlığa srklendiğine dikkati çeken Guterres, söz konusu anlaşmazlığın "belayı çağırdığı" ve Soğuk Savaş'tan daha kötü olabileceğı uyarısı yaptı.



### **Dijital verilerin korunması çağrısı**

Dijital platformlara ilişkin endişelerini de dile getiren Guterres, "Karşılaştığımız en büyük tehlikelerden biri de artan dijital platformlar, verilerin kullanımı ve kötüye kullanılması. Her birimiz hakkında geniş bir bilgi kütüphanesi oluşuyor ama o kütüphanenin anahtarları biz de değil." dedi.

Verilerin ne amaçla kimler tarafından toplandığının bilinmediğine ve davranış biçimlerinin metalaştırılıp satıldığına dikkati çeken Guterres, dijital platformlarda veri toplanmasına ilişkin yasal çerçeveler belirlenmesi çağrısı yaptı.

### **Gelecek Nesiller Özel Temsilcisi**

Guterres, ayrıca şu an alınan kararların gençlere ve gelecek nesillere miras kalacağını ve bu yüzyılın sonuna kadar 10,9 milyar kişinin doğmasının beklendiğini belirterek, gelecek nesillerin kendi geleceklerini tasarlayabilmesi için Gelecek Nesiller Özel Temsilcisi atayacağını ve yeni bir BM Gençlik Ofisi kuracağını açıkladı.

# "Bizi toprak kurtaracak"



**Ali Ekber YILDIRIM**

22 Eylül 2021 Çarşamba

Yüksek gıda fiyatları ülkenin gündeminden düşmüyor. Daha önce de defalarca yazdığımız gibi sadece yasa çıkarmakla, zaman zaman denetim yapmakla gıda fiyatları düşmez, düşürülemez.

Gıda fiyatlarındaki artışın birçok nedeni var. Bu nedenleri ortadan kaldırmadan fiyatları düşüremezsiniz. Üzerinde en çok durduğumuz yüksek girdi fiyatları. Gübre, mazot, tohum, ilaç, finansman gibi birçok girdide fiyatlar hızla yükselirken, ürün fiyatının düşük olması beklenemez. Girdi maliyetlerinin düşürülmesi, desteklerle karşılanması gerekiyor.

Çiftçi para kazanamayınca üretimden çekiliyor. Üretim azalınca fiyatlar yükseliyor. Çiftçinin para kazanarak üretime devam etmesi gerekiyor.

Fiyatların yükselmesindeki bir başka önemli neden, üretilen ürünlerin değerlendirilememesi, Kayıp ve fire oranının yüksek olması. Yaş meyve ve sebze bazı ürünlerde kayıp oranı yüzde 50'yi buluyor. Bu kaybın yarısı önlenirse ürün arzı artacak ve fiyatlar bu kadar yükselmeyecek.

## **Milli servet çöp oluyor**

Genel olarak bakıldığında, Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre, Türkiye'de yılda 19 milyon ton gıdanın çöpe gittiği, israf edildiği tahmin ediliyor. İsraf edilen ürünlerin başında ise yaş meyve ve sebze atıkları var.

Üretilen sebze ve meyvelerin neredeyse yarısı kaybediliyor. Pazar yerlerinde, marketlerin atık kamyonlarıyla, çöp konteynirlerinde her gün binlerce ton meyve sebze çöp oluyor. Bu bir milli servet. Çöpe giden sadece meyve, sebze değil o ürünün üretimi için kullanılan toprak, su, gübre, ilaç, tohum, finansman, çiftçinin emeği, alın teri de çöp oluyor. Yüksek gıda fiyatlarını konuştuğumuz bu günlerde bu israfın önlenmesi ürünün daha fazla piyasaya arz edilmesi ve fiyatların düşmesine bir nebze de olsa katkı sağlayacaktır.

### **Atıklarla toprak iyileştiriliyor**

Daha önce size anlatmıştım. Pazaryerlerindeki atıkları değerlendirerek, komposta dönüşümünü sağlayan ve bunu toprağa kazandırarak toprağı iyileştiren Ebru Baybara Demir'in "Topraktan Toprağa" projesi ülke geneline yayılıyor.

Biyobozunur Atık Yönetim Projesi olarak da adlandırılın bu çalışmalar ilk olarak Diyarbakır'ın Kayapınar İlçesi'nde başladı. Belediye Başkanı Ünal Koç projeye destek vererek öncülük yaptı.

Ebru Baybara Demir'i sosyal medyadan izliyorsanız her gün farklı bir ilde, ilçede bu projeyi yaygınlaştırıyor. Yüzlerce gönüllü ile bu projeyi ülke geneline yayıyor.

Adana Büyükşehir Belediyesi, Yüreğir, Sarıçam, Ceyhan ilçeleri, Mersin Mezitli, Muğla Datça, Fethiye, Menteşe ve Marmaris'te çalışmalar yapılıyor. Sırada Kocaeli'nin tüm ilçeleri ve Safranbolu var.

Ebru Baybara Demir ile telefonla görüştüm. Fethiye'deydi. Çok heyecanlı ve projenin büyümesinden çok mutluydu.

Türkiye'nin her yerinde gönüllüler ile büyük yol aldıklarını anlattı. Yaptıkları tüm çalışmaların gönüllülük esasına dayalı olduğunu özellikle belirtti.

Yüzlerce gönüllünün her gün pazarlarda atıkları ayrıştırdığını, ayrıştırılan atıkların kompost alanına gönderildiğini ve toprak düzenleyici olarak çiftçilere ücretsiz dağıtılacağını anlattı.

### **Bölgeye, atığa göre farklı projeler uygulanıyor**

Bizi toprak kurtaracak diye bu işe başladığını hatırlatan Ebru Baybara Demir'in anlattıkları özetle şöyle:

1- Diyarbakır, Mersin, Adana ve Datça'da başlayan projelerin sürecine baktığımızda atıkların niteliğinin, miktarının ve çeşidinin, kompostun kullanılacağı yerin değiştiğini gördük. Diyarbakır, Mersin ve Adana'da biyobozunur atıkların kompostlanarak tarım arazisinin iyileştirilmesi için kullanıyoruz. Datça'da farklı bir durumla karşılaştık. Orman yollarından geçerken etrafta bir sürü kuru dal ve kuru bitki atıkları var. Bu kuru dal ve bitki atıkları hava sıcaklığı başta olmak üzere yangına neden olabilecek her türlü ihtimalde yangının şiddetini hızlandırıyor. Datça projemizde amacımız, bu kuru dal ve bitki atıklarını toplamak; pazar, restoran ve otellerin biyobozunur atıkları ile kompostlayarak bu atıkları toprağa dönüştürmek. Orman yangın için risk teşkil eden orman atıklarının dönüştürülmesi ile orman arazisini iyileştirmeyi hedefliyoruz.

2- Datça Belediyesi ve Datça Kent Konseyi İşbirliği ve gönüllülerle birlikte Biyobozunur Atık Yönetim Projesi'ni başlattıktan sonra Fethiye'de çalışmaya başladık. Sırada Muğla Menteşe var. Önümüzde çok uzun bir liste var. Ülkenin birçok belediyesinden, yerel yönetimlerden talep var.

### **Akdeniz Meyve Sineği kaynağında yok edilecek**

3- "Atıksız Şehir Adana" hedefi ile Adana'da Eski Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Jülide Sarıeroğlu, Vali Süleyman Elban, Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar, Yüreğir Belediye Başkanı Fatih Mehmet Kocaispir, Sarıçam Belediye Başkanı Bilal Uludağ, Ceyhan Belediye Başkanı Hülya Erdem projeye büyük destek verdi.

4- Adana'da projenin amacı sadece toprağı iyileştirmek ve sulamayı düzeltmek değil. Çukurova'nın en önemli tarımsal üretimi narenciyede Akdeniz Meyve Sineği sorunu yaşanıyor. Çukurova narenciye üretiminin yüzde 30'nu karşılıyor. Özellikle tarım atıklarının toplu halde bırakıldığı kanal boyu, Akdeniz meyve sineğinin en önemli üreme alanları olarak görülüyor. Bu sorunu kökten çözmek için proje kapsamında çalışmalar yapıyoruz.

5- Akdeniz Meyve Sineği sadece narenciye ürünlerine değil, kayısı, şeftali, nektarin, yenidünya, erik, ayva, armut, elma, incir, Trabzon hurması ve nar gibi ürünlere de zarar veriyor. Önlem alınmazsa ürünlerde yüzde 100'e varan oranda zarara neden olabiliyor. İhraç edilen ürünler geri dönüyor. Buna kalıcı çözüm bulmak için atıklar alınarak kompostlama alanına taşınacak. Sorun kaynağından çözülecek. İlaçsız bir biçimde sinek zararlısını yok etmeyi hedefliyoruz. "Adana Büyükşehir Belediyesi Biyobozunur Atık Yönetim Projesi" pazar atıkları, hal atıklarının yanı sıra tarımsal atıklar da organize edilen alanlarda kompostlanmak üzere toplanacak.

6- Toplanan bu atıklardan elde edilen kompost; tarımsal sulamayı azaltacak, toprağın kalitesini yükseltecek, topraktaki mikroorganizma ve organik maddeyi arttıracak. Gübre maliyetini azaltacak. Akdeniz Meyve Sineğinin üremesine neden olan tarımsal atıklar toplanarak geri dönüştürülecek ve sinekle yapılacak biyolojik mücadele ilaçsız olarak sürdürülecek.

### **Mezitli'de atık yağlar da toplanıyor**

7- Muğla Mentеше Belediyesi Biyobozunur Atık Yönetim Projesi için Belediye Başkanı Bahattin Gümüş, Mersin Mezitli Belediye Başkanı Neşet Tarhan ve ekibine olağanüstü çabaları için teşekkür ediyorum. Mezitli'de gönüllü ekibimiz ve belediye çalışanlarımız atık yağları da topluyor. Toplanan yağlar proje gönüllüsü kimyager arkadaşlarımız tarafından arap sabunu haline getirilerek temizlikte kullanılması için okullara gönderilecek.

8- Safranbolu Belediyesi Biyobozunur Atık Yönetim Projesi için gönüllülerin başvurusunu alıyoruz. Belediye Başkanı Mimar Elif Köse önderliğinde proje başlayacak. Sonra Kocaeli ve tüm ilçelerinde kapsamlı bir biçimde projemizi sürdüreceğiz.

Özetle, daha önce de belirttiğimiz gibi bu zor süreçte, Mardin'de kadınların gücünü birleştirerek tarımdan turizme, yerel ekonominin canlandırılmasından atalık buğday

ve mercimek tohumlarının tarıma kazandırılmasına kadar bir çok projeyi başarıyla yaşama geçiren gastronomi uzmanı, şef Ebru Baybara Demir'in başlattığı pazar yerleri ve hallerdeki sebze ve meyve atıklarının değerlendirilmesi projesi ülke geneline yayılması, atıkların kompostlanarak kullanılması toprağın iyileştirilmesi, onarılması için çok önemli. Belediye başkanları bu projeleri illerinde, ilçelerinde uygulayabilir ve sizler de gönüllü olarak bu projede yer alabilirsiniz. Ebru Baybara Demir'in söylediği gibi "bizi toprak kurtaracak."

### **Projeye nasıl dahil olabilirsiniz?**

Proje, Marmara Üniversitesi'nden Prof. Dr. Barış Çallı'nın koordinasyonunda yürütülüyor. Ayrıca 6 çevre mühendisi, 2 ziraat mühendisi ve bir sosyal hizmet uzmanı görev yapıyor. Projede görevli 2 sosyolog ise neden bu kadar atık olduğunu, neye göre atık miktarının arttığını veya azaldığını sosyolojik olarak araştırmalarını yapıyor.

Bu projede yer almak isteyen belediyeden atıkların kompostlanacağı boş bir alan ve atıkların taşınması, yayılması için çöp arabası ve kepçe talep ediliyor. Kompostlama işini takip eden bir çevre mühendisinin görevlendirilmesi ve günde 3 kez kompostlanan ürünlerin sıcaklığını ölçen sıcaklık ölçer aleti olması yeterli. Projede yer alacak gönüllüler grubu oluşturuluyor. Bu gönüllülere 2 saatlik bir eğitim veriliyor. Akşam pazar yerine gidilerek atıkların ayrıştırılması, toplanması, yüklenmesi ve kompost alanına taşınması sağlanıyor. Kompostlama işlemi tamamlandıktan sonra iki ay sonra bu kompost toprak düzenleyici olarak çiftçilere ücretsiz dağıtılıyor.

# Avrupa'da da fahiş fiyat denetimi yaygınlaşıyor!



**Alaattin AKTAŞ**

22 Eylül 2021 Çarşamba

- ✓ **Takım elbiseli, ciddi görünümlü kişiler raf raf dolaşp fiyatları kontrol ediyor ya, örneğin Almanya'da, Fransa'da, İngiltere'de benzer bir uygulamaya gidildiğini duysak şaşırır mıydık?**
- ✓ **Şaşırırdık değil mi? Sahi kendimiz için gayet normal bulduğumuz bu tür bir denetim o ülkeler için bize niye şaşırtıcı gelirdi?**
- ✓ **Farkında olmadan şunu mu söylüyoruz: "Türkler birbirlerine karşı fırsatçı ama elin Almanı, Fransızı, İngilizini böyle değil."**
- ✓ **Yoksa ekonomik oturmuşluk ve kurumsallaşma ve kuralların hakimiyeti yönünden hala çok eksiklerimiz mi var?**

26 Eylül'de yapılacak seçime katılmayarak siyasetten tümüyle çekilecek olan Almanya Şansölyesi Angela Merkel, 16 yıldır sürdürdüğü bu görevinin son günlerinde giderek hızlanan enflasyonla mücadeleye yoğunlaştı. Merkel'in talimatıyla özellikle zincir marketlerde baskın fiyat denetimlerine başlandı. Merkel, tüm televizyonlardan canlı yayınlanan veda konuşmasında "Hiç kimse beni 'Görevi bırakırken ekonomiyi ikinci plana itti, Alman vatandaşlarını enflasyonla ezdirtti' diye itham edemez, buna izin vermem. Alman halkını enflasyonla ezdirmedim, ezdirmeyeceğim. Bu makamda kaldığım sürenin son saniyesine kadar enflasyonla mücadeleye devam edeceğim" dedi. Angela Merkel, ilgili bakanlara gereken talimatları verdiğini ifade ederek, aracı ve fırsatçılara göz açtırılmayacağını kaydetti.

Benzer bir açıklama da Fransa'dan geldi. Avrupa'nın bir başka dev ekonomisi olan Fransa da son dönemde yüksek enflasyonla mücadele etmeye çalışıyor. Karaborsanın hortladığı, pandemi yüzünden işsizliğin giderek tırmandığı ülkede bütün bu olumsuzluklara bir de hızlı fiyat artışı eklendi. Dış politikada gergin bir dönem yaşayan Fransa'da, fiyat artışlarına karşı verilecek mücadelenin yöntemi

tartışmalara yol açıyor. Devlet Başkanı Macron, yaptığı açıklamada aracı ve fırsatçılara göz açtırılmayacağını ve bu amaçla tüm ülke geneline yayılan fiyat denetimlerine başlanacağını söyledi. Muhalefet ise bu tür denetimlerin hem soruna çare olmayacağı, hem de yapılanın serbest piyasa ekonomisi kurallarıyla bağdaşmayacağı görüşünü dile getiriyor.

Aynı sorunlarla boğuşan İngiltere ise Kraliçe engeline takıldı. Başbakan Boris Johnson, yapay olarak nitelediği fiyat artışlarının ekonomide daha fazla tahribata yol açmasını önlemek amacıyla fiyat denetimlerine başlanması talimatı verdi. Ne var ki Kraliçe Elizabeth, Birleşik Krallık için bu tür denetimlerin kabul edilemez olduğunu dile getirdi. Johnson'ın Birleşmiş Milletler toplantısı için bulunduğu ABD'den döndükten sonra nasıl bir yol izleyeceği merak ediliyor.

### **Mesela dedik!**

Avrupa'nın bu üç dev ekonomisinden böyle haberler gelmiş midir; tabii ki hayır, biz de mesela dedik zaten!

Ama neden böyle haberler gelmiş olabileceğine hiç ihtimal vermiyoruz?

Bu ülkelerde enflasyon zaten çok düşük olduğu için mi, yoksa asıl neden başka mı? Sistem oturmuş işliyor ve başbakan ya da başka bir yetkili çıkıp kimse için "aracı, tefeci, fırsatçı" suçlamasında bulunmayı aklından bile geçirmiyor, yoksa onun için mi?

### **DÖNEM, FAHİŞ FİYATLA MÜCADELE DÖNEMİ!**

Avrupa ülkelerinde olduğunu varsaydığımızda tuhaf bulduğumuz gelişmeler, bizde gayet olağan. Üstelik bunlar bir kere de olmuyor, sanki bir rutine bağlanmış, ara ara duyuyoruz bir takım mücadeleleri...

Neler mi onlar?

Dönem geliyor, dövizle mücadele ediyoruz. "Dövizden TL'ye geçin" çağrılarından sonra birileri tutup dolar yakıyor, dolara burnunu siliyor; ama yakılan ve burun silinen hep 1 dolarlık. Şöyle 100 dolarlık banknot kullanılsın da görelim mücadeleyi!

Dönem geliyor, faizle mücadele ediyoruz. Geçmişte faizi indirmede gerekçesiyle "Laf dinlemiyor adam" denilerek Merkez Bankası Başkanı görevden alındı. Şimdi faizin inmesi istenmediği için mi, yoksa mevcut başkan da laf dinlemediği için mi oran marttan beri değişmiyor? Yoksa laf dinleme aşamasına yeni gelindi ve faiz yarın indirilecek mi?

Dönem geliyor, fiyat artışlarıyla mücadele ediyoruz. Son haftalardaki gibi. İşte bakın fiyat denetimini Avrupa ülkelerine bir türlü yakıştıramıyoruz ama bu denetim bizde pekala oluyor. İşe yarayıp yaramadığı, apayrı bir konu. Sonuçta o "denetimsi eylem" yapılıyor.



Ekranlarda izliyoruz; tam güler misin, ağlar mısın, durumu! Takım elbiseli, yüzünde ciddi bir görünüm olması için sanki ayrıca çaba gösteriyor izlenimi uyandıran insanlar ellerinde listeler raf raf dolaşıyor ve fiyat kontrolü yapıyor.

Neredeyse klasik bir söz haline geldi: “İçinde yaşamıyor olsan, Türkiye çok eğlenceli bir ülke.” Ama içinde yaşayınca bu eğlenceden eser kalmıyor, gelişmeler insanın gözüne trajikomik olarak görünmeye başlıyor.

### **VATANDAŞ PAHALIYI TERCİH EDECEK KADAR ZENGİN Mİ, SAF MI?**

Aslında şimdilerde mücadele edildiği söylenen sorunun ne olduğunu ben şahsen pek anlayamadım.

Sanki iki kavram birbirine karıştırılıyor gibi.

Biz fiyatların çok hızlı artmış olmasından rahatsızlık duyuyor ve buna karşı önlem amaçlı bir denetim mi yapıyoruz; yoksa derdimiz genel fiyat artışı yüksekliği değil de bazı nihai satıcıların yüksek fiyat uygulaması mı?

Tek tek, market market denetime girildiğine göre, konu genel bir fiyat artışı değil. Fiyatlar bu durumda her yerde aynı oranda artar ve hemen hemen aynı düzeyde oluşurdu.

Demek ki sorun, birbirinden çok farklı fiyat uygulayan yerlerin bulunmasında.

Varsayın ki böyle oluyor. Bazı marketler, bazı pazar esnafı sinsi sinsi zam yapıyor, fahiş fiyat uyguluyor. Bunu kabul ettiğimiz zaman vatandaşın da çok saf olduğunu ileri sürmüş olmuyor muyuz?

Ne yani vatandaş A marketinde 10 lira olan bir ürünü, yan taraftaki B marketinden “fahiş fiyatla”, örneğin 15 liraya alacak kadar zengin mi, yoksa saf mı?

Cebindeki üç kuruşun hesabını yapmak durumunda olan ve adeta fiyat hafiyeliği yapan vatandaş yüksek fiyat uygulayan yerden hadi bir kere yanıldı ve alışveriş yaptı, oraya bir daha gider mi?

Ne diyelim; “Dostlar alışverişte, seçmen denetimde görsün”...



Abdulkadir Selvi

# HDP konusunda Akşener, Kılıçdaroğlu gibi mi düşünüyor?

22 Eylül 2021

**Kılıçdaroğlu'nun, "Kürt sorununu HDP ile çözebiliriz" açıklaması HDP'deki ayrışmayı ortaya çıkardı.**

HDP'de İmralı, Kandil ve **Demirtaş** olmak üzere üç ekip önde görünüyor.

**Sezai Temelli'nin, "Çözümün adresi İmralı'dır" çıkışı üzerine Selahattin Demirtaş ve Mithat Sancar'dan peş peşe açıklamalar gelmesinin nedeni o. Demirtaş ve Sancar, "Kürt sorununun çözümünün adresi Meclis'tir" diyerek İmralı'yı gömdüler.**

Aynı zamanda da **Kılıçdaroğlu'nun** HDP'yi yeniden önemli bir siyasi aktör haline getirmeyi amaçlayan hamlesinin boşa çıkmasını önlediler.

**Demirtaş ile Öcalan** arasındaki çekişme bir sır değil. Ama bakalım İmralı'nın buna karşılık hamlesi ne olacak? Dikkatle izlemekte yarar var.

## KILIÇDAROĞLU'NUN ZAMANLAMASI

Bu arada şimdiye kadar Kürt sorununun çözümünde Meclis'i adres gösteren **Kılıçdaroğlu**, neden HDP'yi adres gösterdi? Niye şimdi? HDP'nin 27 Eylül'de açıklayacağı tutum belgesine bir pas mı verdi? Kapatma davası nedeniyle zor günler yaşayan HDP'ye zeytin dalı mı uzattı? İleride değineceğim ama bunun tek bir yanıtı var o da **Kılıçdaroğlu'nun** cumhurbaşkanlığı hesabı.

Çünkü **Kılıçdaroğlu** daha 11 Eylül'de İzmir'de sanayiciler ve işinsanları ile toplantıda Kürt sorununun çözümünde Meclis'i adres göstermişti. CHP kurultayında

açıkladığı, “**İkinci Yüzyıl Manifestosu**”nda da çözüm olarak yine Meclis’e işaret etmişti.

## **KILIÇDAROĞLU’NUN HDP HAMLESİ**

Hakeza “**22 Soru 22 Cevap, CHP’nin Türkiye’nin Kürt Sorununa Bakışı, Çözüm Çerçevesi**” başlıklı belgede de çözümün adresi olarak Meclis gösteriliyordu. Peki HDP işi nereden çıktı? CHP lideri Meclis’le değil de neden HDP ile Kürt sorununu çözebileceklerini söyledi? **Kılıçdaroğlu**, HDP çıkışıyla cumhurbaşkanlığı adaylığının başlama vuruşunu yaptı.

CHP lideri dün sözlerinden çark edip, “**Tek adres Meclis’tir**” dedi. İmralı ve Kandil’in muhatapları olmadığını söyledi. Ama mesaj yerine ulaştı.

## **CUMHURBAŞKANLIĞI HESABI**

Peki **Kılıçdaroğlu** HDP hamlesini niye yaptı? Siyasette hiçbir söz boşa söylenmez. Hele lider düzeyinde yapılan siyasi hamlelerin bir hedefi vardır. O hedef cumhurbaşkanlığı hedefi. 2023 seçimlerine giderken **Kılıçdaroğlu**, HDP oylarını yanına çekmek için çözümün adresi olarak gösterdi. Bu milimetrik olarak hesaplanmış bir hamleydi. Çünkü **Kılıçdaroğlu**, HDP’yi Kürt sorununun çözümünün adresi olarak değil, cumhurbaşkanlığı düğümünü çözecek parti olarak görüyor.

**Kılıçdaroğlu**’nun HDP’ye can suyu olan bu açıklamasının tek bir hedefi var. O da cumhurbaşkanlığı yarışında HDP’nin desteğini sağlamak.

Çünkü **Ekrem İmamoğlu**’yla ilgili olarak yapılan değerlendirmede HDP desteğine vurgu yapılıyordu. Kürtlerin aynı rahatlıkla **Kılıçdaroğlu** ve **Akşener**’e oy vermeyeceğinin altı çiziliyordu. **Kılıçdaroğlu** bu hamlesiyle **İmamoğlu**’nun elinden HDP kartını alırken, diğer yandan da blok halindeki yüzde 10’luk HDP oylarını kazanmaya yönelik önemli bir hamle yaptı.

## **KANDİL VE İMRALI NASIL KARŞILADI?**

**Kılıçdaroğlu**’nun çözümün adresi olarak HDP’yi göstermesi çözüm süreci üzerinden HDP’yi, Kandil’i ve İmralı’yı yeniden siyasi denklemin içine soktu. **Kılıçdaroğlu**, “**İmralı da Kandil de muhatabımız değildir**” dedi ama İmralı ve Kandil’in onu çoktan muhatap aldığı söyleniyor.

**Kılıçdaroğlu** bu hamlesiyle kapatma davası nedeniyle zor günler yaşayan HDP’ye hayat öpücüğü kondurdu.

**Kılıçdaroğlu** bu hamlesiyle İmralı’yı yeniden siyasi denklemin içine soktu.

**Kılıçdaroğlu** bu hamlesiyle Kandil’i yeniden umutlandırdı.

Kandil’den ve İmralı’dan, **Kılıçdaroğlu**’na destek açıklamaları gelirse, sürpriz

olmasın. **Öcalan**'ın, demokratik siyaset çerçevesinde başta Kürt sorunu olmak üzere Türkiye'nin sorunlarının çözümüne dönük bir açılım değerlendirmesi kimseyi şaşırtmasın.

## **MERAL AKŞENER NE DİYECEK?**

**Cihan Paçacı, Kılıçdaroğlu**'nun tekil konuştuğu oysa Millet İttifakı ortakları olarak ortak bir dille konuşmak gerektiği yönünde uyarıda bulunmuştu.

Ama bırakın CHP'yi, İYİ Parti kurmayları dahi **Paçacı** yerine **Kılıçdaroğlu**'na destek verdiler. Demek ki **Kılıçdaroğlu**'nun tekil konuşması **Akşener**'in kurmaylarını rahatsız etmiyor.

CHP liderinin "**Kürt sorununu HDP ile çözebiliriz**" çıkışı, gözlerin yeniden İYİ Parti'ye çevrilmesine yol açtı.

İYİ Parti Grup Başkanvekili **Müsavat Dervişoğlu**, HDP'nin meşru bir parti olduğunu söyledi. Böylece **Kılıçdaroğlu**'na destek çıktı.

Oysa aynı **Müsavat Dervişoğlu** kısa bir süre önce, **Akşener**'in HDP'yi PKK'nın uzantısı olarak gördükleri yönündeki sözlerini hatırlatıyordu.

Sahi bu arada ne oldu? Ne olduğunu ben size anlatayım.

**Aytun Çıray**, "**HDP'yi PKK üzerinden şeytanlaştırıyorlar**" açıklamasını 11 Ağustos tarihinde yaptı. O günden bu yana tam 44 gün geçti. **Meral Akşener** o günden bu yana **Aytun Çıray**'ın sözleri için bir şey konuşmadı. Bu da onayladığı anlamına geliyor. Çünkü **Aytun Çıray**, aynı zamanda **Meral Akşener**'in başdanışmanı.

## **GÖZLER AKŞENER'E ÇEVRİLDİ**

Oysa **Meral Akşener**, HDP'yi PKK'nın uzantısı olarak gördüklerini söylemiş, HDP'yi PKK'nın yanına konumlandırmıştı. Kendisinden randevu isteyen HDP heyetiyle ise görüşmemişti.

**Kılıçdaroğlu**'nun açıklamalarından sonra gözler **Meral Akşener**'e çevrildi.

**Kılıçdaroğlu**'nun açıklaması Millet İttifakı'nın görüşünü yansıtıyor mu? **Meral Akşener**, **Kılıçdaroğlu**'nun konuşmasını onaylıyor mu? İYİ Parti lideri Kürt sorununun çözümünde HDP'yi adres olarak görüyor mu?

## **HDP PLANI**

**MİLLET** İttifakı'nın oy oranı sağdan say, soldan say, seçimi kazanmaya yetmiyor. HDP'siz hiçbir hesap muhalefete seçim kazandırmıyor. 2023 seçimlerine 2 yıl varken İYİ Parti'nin milliyetçileri ile CHP'nin ulusalcıları HDP-PKK işbirliğine hazırlanıyor. Son

anda yapılacak bir işbirliği çatlamaya neden olur kaygısıyla Millet İttifakı'nın HDP'yle dayanışma süreci başlatılıyor.

### 'İTTİFAK DAĞILIR MI?' KAYGISI

**Kılıçdaroğlu**'nun HDP'yle ilgili çıkışı, 'Millet İttifakı'nda bir çatlamaya yol açar mı' kaygısının yaşanmasına neden oldu. Zaten Millet İttifakı'nda çıkan en ufak bir pürüz muhalif medyayı telaşlandırıyor. Aman ittifakta bir çatlak oluşur mu kaygısına düşüyorlar. İttifak dağılacak diye çok korkuyorlar. Millet İttifakı'nı ayakta tutan **Erdoğan** düşmanlığı, yoksa iki günde birbirlerine girerler.

### MECLİS'TE KOMİSYON KURULDU

**Kılıçdaroğlu**, yıllardır 'Kürt sorununun çözüm yeri Meclis' diyor. Meclis icra organı değil. Şimdiye kadar onlarca komisyon kuruldu ama Kürt sorununu çözmeye yetmedi. Sadece rapor yazıldı, sorunun adı konuldu. Yasakları kaldırmak suretiyle Kürt sorununun çözümünde en büyük ilerlemeyi **Erdoğan** sağladı.

Bu arada çözüm sürecinde Kürt sorununun çözümü için Meclis'te bir komisyon kuruldu. **Naci Bostancı** başkanlığındaki komisyona CHP üye bile vermedi.



Esfender KORKMAZ

## Sefalet eken öfke biçer!..

22 Eylül 2021 Çarşamba

AKP'nin kurucularından ve bu partiye en çok emeği geçenlerden; Bülent Arınç, "Ekonomi de sıkıntı var. Hayat Pahalılığı giderilmeli. Dindarlar dini hamaset kokulu konuşmaların yanında cebine giren - çıkan paraya da bakar." diyor. Hayat pahalılığını bu günkü iktidar yarattı. Şimdi de polisiye önemlerle çözmeye çalışıyor. Ancak serbest piyasa ekonomisinde bu müdahale ters tepecek. İktisadi faaliyet daralacak. Mülkiyete ve serbest ticarete müdahale olarak algılanacak ve güven kaybı artacak. Yatırım eğilimi düşecek.

Siyasi iktidarın günübürlük ve partizan politikalarının getireceği son bugünkünden başka türlü bir son olamazdı.

1) Gelir dağılımı aşırı bozuldu. İkili piyasa yapısı oluştu.

\* TÜİK verilerine göre; 2005 yılından 2019 yılına, nüfusun en düşük gelire sahip ilk yüzde 20'lik kısmının milli gelirden aldığı payı yüzde 6,1'den yüzde 5,9'a geriledi. En zengin yüzde 20'lik nüfusun aldığı pay ise 2005 yılında yüzde 44,4 iken, 2019 yılında yüzde 3,1 puan artarak yüzde 47,5 oldu.

\* 2005 yılında Nüfusun en zengin yüzde 20'lik kesiminin ortalama geliri, en fakir yüzde 20'nin gelirinin 7,3 katı iken, 2019 yılında 8 katına yükselmiş. Özetle zengin daha zengin - fakir daha fakir oldu.

\* Yine 2005 ile 2019 yılları arasında nüfusun ikinci yüzde 20'lik kısmının gelirden aldığı pay 11,6'dan 10,6'ya geriledi. Üçüncü yüzde 20'nin payı ise, yüzde 15,8'den yüzde 14,9'a düşmüş. Yani orta sınıf azaldı.

Rakamlar yaşanan gerçekleri yansıtıyor. Kendimden örnek vereyim. Bundan beş sene önce, emekli maaşımla evime marka bir bahçe koltuğu alabiliyordum. Geçen hafta indirim var diye baktım, aynı koltuk takımı indirimli 35 bin lira olmuş. Orta gelir gurubu bu fiyatların yanına yaklaşamaz. Arabaya gelince, böyle giderse galiba Türkiye Küba gibi eski araba cenneti olacak.

2) Toplumun Zengin - fakir olarak iki sınıfa ayrılması, aynı zamanda ikili bir piyasa yapısı oluşmasına neden oldu. 35 bin liralık koltuk yanında 1500 liraya da koltuk da var ve fakat ömrü bir seneye sınırlıdır.

3) AKP iş dağıtmak yerine bütçeden para ve poşet dağıtıyor ve bu yolla oy garanti etmeyi tercih etti. Gerçekte kamu kaynaklarını etkin kullansaydı, partizanlık yapmasaydı, devleti parti devleti yapmasaydı, Bütçeden her ilin doğal ve beşeri kaynaklarını kullanarak yatırım yapılırdı ve poşet yerine iş dağıtılsaydı, halk bu kadar yoksullaşmazdı. Ekonomik istikrar bu kadar bozulmazdı, İşsizlikte bu kadar artmazdı. TÜİK'in atıl işgücü verilerine göre çalışma çağındaki nüfusun dört kişisinden birisi çalışmıyor. Gençler Türkiye'de kalmak istemiyor. Beyin göçü çok hızlandı.

4) Kur artışları, enflasyona yansıyor, halkın satın alma gücü düşüyor. Ama iktidar sanki bilerek kurları artırıyor.

Söz gelimi dolar kuru 8,30 seviyesinde giderken, Cumhurbaşkanı Erdoğan sık sık faizleri düşüreceklerini açıkladı. Merkez Bankası Başkanı da daha önce 2021 30 Mart tarihinde Merkez Bankası gösterge faizini enflasyonun üstünde tutacaklarını açıklamıştı. Cumhurbaşkanı'nın Konuşmasından sonra daha düşük yüzde 16,25 seviyesinde olan çekirdek enflasyonun daha önemli olduğunu söyledi. Faiz düşürmeye alan açtı. Ama Türkiye'nin beş yıllık tahvillerinin iflas risk piri 320'den 420'ye fırladı. Dolarda 3,40'tan 3,75 e çıktı.

AKP iktidarı bunu geçmişte de hep yaptı.

Erdoğan'ın 2018 yılında Londra'da; Türkiye'de faizler düşecek açıklaması, 2018 ödemeler dengesi krizini yarattı, Türkiye'nin CDS puanı 160 baz puandan 540 baz puana yükseldi.

Merkez Bankası Başkanı Ağbal'ın reel faiz ve sıkı para politikası açıklamasından sonra, öncesinde 539 baz puan CDS oranı 287 baz puana geriledi. Kur artışı olmadı. Ama başkan değişince CDS oranı yeniden 460 baz puana yükseldi ve kurlarda artış yaşandı.

Yüksek kur dış ticaret açığını düşürmedi. Çünkü genel olarak üretim ve ihracat malı üretimi yüksek oranda ithal girdiye bağımlıdır. Kur artışları halkın refahını düşürdü. Bir iktidar bunları bilmiyorsa, güvendiği bilenlere sorar. Biliyorsa neden yanlış yapıyor?

Özet olarak; siyasi iktidar kendi dar dünyasını kurdu. Bu dünyasında yalnızca, partizanlık yapmak, algı yaratmak ve hamaset var. Ama Arınç'ın söylediğine benzer; hamasette karın doyumadı.





İbrahim Kahveci

## Sloganla yönetmek...

İşinizde tek başınıza değilseniz artık bir yönetim şekline ihtiyacınız var demektir. Hatta tek başına kalsanız dahi kendinizi yönetmek bile gerekebilir.

Yönetmenin önemli adımlarından biri de ekip kurmaktır. Hem bilgeliği hem de aynı yönde gidebilecek bir kurumsal yapı gerekir. Başarı bireysel görülse de aslında iyi bir kurumsal ekip çalışması arka planda olmalıdır.

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan “Eskiden AK Parti’de bir slogancılar, bir de icraatçılar vardı. Sonra icraatçılar gitti geriye slogancılar kaldı” demişti.

Bu örneği neden verdim?

İki gelişmeden bahsedeceğim: İlki şu meşhur enflasyon faiz teorimizden. Daha da açarsak teorimiz şöyledir: Faiz bir giderdir. Dolayısıyla faizin yüksek olması maliyetleri artırır ve enflasyon baskısı oluşturur. O nedenle enflasyonu düşürmek istiyorsak faizleri düşürmememiz gerekiyor.

İşte bu teori yüzünden ülkemiz yıllardır büyük bir fatura ödemektedir. Gerektiği zaman faizleri yükseltmediğimiz için geriden gelerek daha yüksek faiz ödemek zorunda kalıyoruz.

Hatırlayın 2017-2018 yıllarını. Merkez Bankası açık faiz artıramadığı için piyasalar gerilmiş ve sürekli kur & enflasyon sarmalına girmiştik. Nihayetinde Haziran seçimlerinden sonra Merkez Bankası açık faiz artımı ile oranları yüzde 24,0’a çektiğinde piyasalar durabilmişti.

Benzer olay o kadar çok yaşandı ki, hangisini sayalım. Cumhurbaşkanı Erdoğan danışmanlarını ekonomiden sorumlu bakanı ile değerlendiriyordu.

Hani şu “Dolar şuraya çıkarsa gelin yüzüme...” diyebilen ekibi.

İkinci meselemiz ise çözüm yolları hakkında. Sorunu tespit ederek çözmek yerine sloganla sorunu örtmek tercih ediliyor.

22.09.2021

Örneğin ülkede gıda fiyatları artışı bile şer güçler, iç hainler vs gibi gerekçeler üretilerek çözülmeye çalışılıyor. Oysa sorun sistemsal ve herkesin kaybettiği bir düzen.

3 örnek verdim:

1-Tarlada para etmeyen ürünler raflarda ateş pahası.

2-Nüfus artışının oluşturduğu ihtiyacın 2 katı konut yapılmış ama konut fiyatları ve kiralari artıyor.

3- 8.4 milyon işsiz var ama çalışacak işçi bulunamıyor.

Bu 3 temel nokta ülkenin yönetilemediğini açık göstergesidir.

Bir yerde hem varlık hem de yokluk nasıl çekilebilir? Biz bunu S-400 meselesinde de yaptık. Hem aldığımız füzeleri ambara kaldırdık hem de F-35'ten olduk.

Kaybet-kaybet modeli makus talihimiz haline geldi,

Slogan ile yönetmek aslında işin en kolay yolu ama maalesef rakamlar sloganla oluşmuyor. Bugün TL'nin değer kaybına bağlı pahalılık toplumda çok ciddi sorun haline geldi. Bunun yanına yüksek işsizlik eklendiğinde toplumun bu yükü kaldıracak hali kalmadı.

Bir süredir kredi kullanımı ile örtülen sorunlar da açığa çıkıyor. Borcunu ödeyemeyenlerin sayısı yılın ilk 6 ayında geçen yıla göre nerede ise iki kat artarak 603 bin kişiye yükseldi. (Önceki 345 bin)

Bu çok ciddi bir sorun.

Kredi-faiz ekseninde çözülmeye çalışılan sorunların birikimi sürekli yığılıyor. Bu yığılmalar aynı zamanda kurumsal çöküşle beraber oluşmaktadır.

Meydanlarda Diyanet Başkanı ile sloganları süslemek evlatlarımıza nasıl gelecektir? Onların dertleri nasıl hafifleyecektir? Çünkü onlar Hazine garantili müteahhitlere de çalışacaklar. Yaklaşık 200 milyar dolar yükümlülükleri şimdiden oluştu bile.

Şimdi önümüzde kritik eşik var.

Merkez Bankası ne yapacak? Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın verdim dediği sinyal ne olacak? Yoksa piyasaların ve ekonominin gerekleri mi yapılacak?

İşte durumumuz böyle...

Gerçeklikten kopuk ve sloganla yaşamak.

Bakalım aç karnına bu slogan sistemi ne kadar daha çekilecek? Meydanları takip ederek göreceğiz.



Oğuz Demir

## Faiz piyangosu kime vuracak?

Yarın öğleden sonra saat 14:00'te Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) politika faizine ilişkin **merakla beklenen kararını** açıklayacak.

Politika faizini merakla beklemek de Türkiye'nin **son üç yıldır yeni alışkanlığı** oldu. Zira tam **bir piyango oyunu** gibi. Ama bu piyangoda mesele kimin kazanacağı değil.

### Kimin kaybedeceği!

Verilen kararların bir süredir **matematikle** izahı yok. Kurumların **asıl işlerinden çok siyasi beklentilere odaklanması** bilimi, matematiği dolayısıyla da tahmin yapmayı çok zorlaştırıyor.

\*\*\*

Politika faizi Mart ayında en son yapılan 200 baz puanlık faiz artışından bu yana yüzde 19 seviyesinde. Neden çıktı bu seviyeye?

**Enflasyon düşsün** diye.

Düştü mü?

O faiz artışından sonra olması gereken **kurda gevşeme** idi. Gevşeyecekti de. Ama **Cumhurbaşkanı Erdoğan hala nedenini tam olarak anlayamadığımız şekilde** Naci Ağbal'ı görevden alarak TCMB'de bir tutam kalan bağımsızlığı da yok etti.

Hal böyle olunca kur durmadı. **Kur durmayınca da fiyatlar artmaya** devam etti.

Sonuçta enflasyon düşmedi. Bilakis daha da arttı.

Enflasyon artarken TCMB ne yaptı?

**Ölü taklidi yaptı!** Yüzde 19'a kadar çıkmış yüksek bir faiz oranına rağmen **yaratılan istikrarsızlık ve güvensizlik ortamında** enflasyonun düşmediğini **görmezden gelmeyi** tercih etti.

22.09.2021

Sanki her şey normalmiş gibi.

Bu arada sadece piyasayı ve bu ülke yaşayanlarını değil, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı da yanılttı. Enflasyonun Temmuz ya da Ağustos'ta düşmeye başlayacağı fikrini Cumhurbaşkanı Erdoğan'a kabul ettirdi.

**Ancak olmadı. Olamazdı da.**

Şimdi yine bir faiz kararı öncesindeyiz.

Karşımızda o ünlü sözle **ne İsa'ya ne Musa'ya yaranamayan** bir Merkez Bankası var.

Yüksek faize rağmen enflasyonun düşmesini sağlayamayan o nedenle Cumhurbaşkanı'na yaranamayan.

Her an faiz indirebileceği ihtimali nedeniyle de piyasaya yaranamayan.

\*\*\*

Madalyonun bir de öteki yüzü var.

Diyelim ki piyasayı göz ardı etti ve faizi indirmeye karar verdi. Ne kadar faiz indirebilir TCMB? Ya da soruyu doğru şekilde soralım.

Ne kadarlık bir faiz indirimi Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı memnun edebilir?

50 baz puan. Faiz indirimi bile denmez bu kadarına!

100? Bu oranda bir indirim de bence kesmez!

Bir 200 ardından bir 200 daha belki!

Cumhurbaşkanı'nın beklentisi ev, otomobil satışları patlasın. Herkes kredi alsın. Paralar saçılsın, ekonomi büyüsün. **50-100 puanlık indirimlerle olacak beklentiler değil** anlayacağınız.

Ama bahsettiğim büyüklükte bir faiz indirimi adımı Türkiye ekonomisinin intiharı olur.

\*\*\*

Hal böyleyken benim tahminim şu şekilde!

TCMB, Perşembe günü toplantıdan sonra **yeni ölü taklidi formatına** geçecek.

22.09.2021

Hem piyasaya hem de faiz indirimi bekleyen iktidara, **faizi bu ay indiremedim ama bir sonraki ay sert bir şekilde indireceğim** mesajını verecek.

Yani kendince **herkesi bir sonraki aya** hazırlayacak.

Ardından da **3 Ekim 2021 tarihinde açıklanacak çekirdek enflasyonun bir mucizeyle %15'lere düşmesini** bekleyecek. Eğer o mucize gerçekleşirse ve Dolar/TL de tüm bu gelişmelere rağmen **8,80'lerde dengelenirse** Ekim ayı toplantısında bizi sağlam bir faiz indirimi bekleyecek.

Ekonomide mucize diye bir şey yoktur. Veriler yolu gösterir.

Yüzde 19 politika faizi ile TCMB'nin üzerinde etkili olduğu fiyatlardan oluşan çekirdek enflasyon yüzde 17'lerde. Yani bir ay daha çekirdek enflasyonun düşmek bir yana, bu seviyede kalması dahi son iki haftada dövizde yaşanan hareketi de düşününce çok ama çok zor.

Sonuçta mucize gerçekleşmez ve bir de kur beklenenin üzerine çıkarsa, TCMB o şartlarda **Ekim ayında da faize dokunamaz** bir halde kalacak.

Bu da başka bir intihar versiyonu.

Gecikmeli olanı yani!

O versiyonda biz **cumayı cumartesiye bağlayan gecelerde yayınlanan Resmi Gazete'yi** takip eder hale geleceğiz.

\*\*\*

Tabii bu iki senaryo da içerideki gelişmeler üzerinden.

İşin bir de ABD Merkez Bankası (FED) ve küresel piyasalar boyutu var. Bugün yapılacak toplantı sonunda FED daha sakin bir pozisyon alırsa ve **Perşembe günü kur toplantı öncesi 8,50 altına inerse TCMB mucizeyi dahi beklemeyebilir.**

Ancak o zaman da **ekonomide kısa vadede mucize bekleyen yine biz vatandaşlar** oluruz.



22 Eylül 2021, Çarşamba

**BAŞYAZI MEHMET BARLAS**

## Türkiye'nin dünyadaki yeri

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın New York'ta Türkevi'ni yeniden hizmete açması, aslında çok gurur duyulacak bir olaydır.

Düşünün ki bu Türkevi'ni 40 yıl kadar önce dönemin Dışişleri Bakanı **İhsan Sabri Çağlayangil** satın almıştı.

O zamandan bu zamana hem yerleşik hale geldi hem de Türkiye'den giden personel son 5 yılda bu gökdeleni yeniledi.

Yani ülkeye hizmet söz konusu olduğu zaman partiler, kişiler teferruattır.

Önceki gün yeni Türkevi binasının açılışını Cumhurbaşkanı **Tayyip Erdoğan** yaptı. **Erdoğan** dün de Birleşmiş Milletler'de konuştu ve uluslararası düzende devletlerin eşit çıkarlara sahip olduğunu savundu.

Biz Türkiye olarak dünyadaki bütün büyük olayların içinde varız, ayrıca bütün büyük olaylar Türkiye'de de sahneleniyor.

Örneğin, havacılık teknolojisindeki her gelişme, Türkiye'nin bu alandaki ileri yerini kanıtlıyor.

### AĞIRLIĞIMIZI KOYUYORUZ

Türkiye önümüzdeki dönemi daha kararlı ve hedefe daha çok yoğunlaşmış biçimde geçirmeyi planlıyor.

Şu anda bitmek üzere olan büyük projeler var.

Örneğin, Çanakkale Köprüsü bunlardan sadece bir tanesi.

Biz Türkler olarak hem bölgemizde hem de dünyada ağırlığımızı her alanda koymaktayız.

Ve Türk demokrasisi, dünyadaki gelişmelere paralel bir ilerleme çizgisinde.

Bakın mesela Kanada'da **Trudeau** üçüncü defa seçimi kazandığı için bütün dünya onu konuşuyor.

Oysa 2000'lerin başından beri Türkiye'de AK Parti iktidarı var. Bunun gibi Rusya'da **Putin**, Almanya'da ise **Merkel** devamlılığın simgeleri. Kısacası, geleceğimize iyimser gözlerle bakıyoruz.

Türkiye artık eski Türkiye değil.